

29 m³, a bylo v tomto směru žalobě vyhověti. Náhled odvolacího soudu, že žalovaná strana byla oprávněna odmítnouti i těchto 29 m³ a ustoupiti vzhledem k nim od kupní smlouvy, je nesprávným posouzením věci po stránce právní. Mylné jsou i další vývody rozsudku, opírající se o domnělé právo žalované strany, odmítnouti uvedených 29 m³ dříví podle § 1415 obč. zák. jako plnění pouze částečné. Bylo zjištěno, že Antonín Z., převzav veškeré dříví, v G. složené a z části tam vyrovnané, odevzdal staničnímu úředníku vyplněný nákladní list na vagon dříví. Veškeré dříví mělo dle závěrečného lístku dodáno býti do konce dubna 1921. změna smlouvy co do doby dodání nebyla vůbec ani tvrzena. Z. smluvil se žalobcem, že odešle dříví na vagony po vyloučení vadné části, ne však, že se má tak státi hned. Procesní soud nezměnil svého zjištění, ač uvažoval i o tom, zda Z. neodevzdal na stanici dva nákladní listy. Ze všeho lze souditi jedině, že žalovaná sama zařídila, by jí zaslán byl hned pouze vagon dříví, ne však celé koupené množství 58 — 60 m, a že měl žalobce na vůli, plniti zbytek do konce dodací lhůty t. j. do 30. dubna 1921. Nebyla proto žalovaná strana oprávněna odmítnouti dne 10. dubna 1921 dodaných 29 prostor. m. jako plnění dle § 1415 obč. zák. smlouvě nevyhovující, ježto sama souhlasila s částečným plněním. Ostatně žalovaná odepřela přijetí dříví jí skutečně došlého z důvodů zcela jiných a ne z důvodu § 1415 obč. zák., jak je patrné ze všech zjištěných skutečností, zejména z jejich dopisů. Odvolací soud posoudil věc i v tomto směru nesprávně po stránce právní. Bylo proto co do částky za odebrané papírné dříví dovolání vyhověti. Co do částky, za zboží dosud neodebrané, dovolání není odůvodněno. V tomto směru posoudil odvolací soud věc správně, pokud potvrdil rozsudek procesního soudu, jímž byla žaloba pro tentokráte zamítnuta. Ovšem nelze souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že byla kupní smlouva zrušena i vzhledem k 20 m³ dříví složeným dosud na G. a zmocněncem žalované strany převzatým stejně jako 29 m³ skutečně jí dodaných. Kupní smlouva je dosud v platnosti i ohledně této části dříví, ovšem nemůže žalobce domáhati se kupní ceny jako plnění druhé strany, pokud dle § 1052 obč. zák. neprokázal, že sám plnil anebo jest aspoň ochoten k tomu. Dle závěrečného listu byla kupní cena splatna po převzetí dříví. Antonín Z. v zastoupení žalované strany dříví sice převzal, ale smluvil se žalobcem, že tento odešle dříví na vagony. Další úmluva týkající se vyloučení vadného dříví nemá tuto významu, ježto dle zjištění procesního soudu dříví zbylé na G. je bezvadné. Žalobce zavázal se tudíž, že dříví žalovanou stranou převzaté zašle jí drahou, tato zásilka drahou je tudíž částí jeho smluvního plnění. Žalobce neodůvodnil dostatečně, proč nevyhověl této své smluvní povinnosti. Tvrzení jeho obsažené v žalobě, že neobdržel k tomu příkazu (Verladungsauftrag) není dostatečným důvodem, ježto dle smlouvy nebylo příkazu takového třeba. Žalobce byl povinen odeslati dříví to bez dalšího příkazu. Pokud se tak nestalo, není žalovaná strana povinna platiti kupní cenu. Nezáleží na tom, že Antonín Z. sám opatřil nákladní list potřebný k odeslání prvního vagonu, ježto tato náležitost vzhledem k druhému vagonu smluvena nebyla.

Čís. 1957.

Ani za platnosti zákona ze dne 30. června 1922, čís. 207 sb. z. a n. nejsou bez dalšího přerušeny spory, pod zákon ten spadající.

Čl. 205 mírové smlouvy St. Germainské ohledně válečných půjček vztahuje se na příslušníky všech států, tedy i na švýcarské příslušníky. Nedotýká se soukromoprávních zápůjček k úpisu válečných půjček.

(Rozh. ze dne 31. října 1922, Rv II 231/22.)

Žalující banka, filiálka ve Znojmě, zapůjčila žalovanému švýcarskému příslušníku k upsání páté válečné půjčky 31.167 K na lombard této půjčky a, když zápůjčka dospěla dne 25. listopadu 1920 splatnosti, domáhala se na žalovaném zaplacení zapůjčených peněz v Kč. Žalovaný namítl, že není zažalovaný peníz dlužen v korunách československých, neboť dle mírové smlouvy St. Germainské je rakouská vláda povinna, v cizině se nacházející válečné půjčky vyměnit, a dosud není stanoveno, v jaké měně lombardní dluhy mají býti zaplaceny, pročež nutno vyčkati rozhodnutí reparační komise a žaloba je předčasnou. Táž smlouva stanoví dále, že okolokované válečné půjčky mají býti za certifikát vyměněny a vzaty z oběhu, to se však v republice Čsl. dosud nestalo a také nebylo o osudu válečných půjček s konečnou platností rozhodnuto; že měna, ve které se mají lombardní dluhy platiti, je pochybnou, plyne i z nařízení ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 sb. z. a n. Jest tedy žaloba předčasnou, je i také proto, že svaz čsl. bank — k němuž nesporně patří i banka žalující — sjednotil se již v roce 1920 na tom, že před zákonnou úpravou otázek, jež se týkají válečných půjček, nemají lombardní dlužníci býti upomínáni. A konečně odporuje prý žaloba dobrým mravům, neboť za 40.000 K' musel by žalovaný zaplatil jenom asi 250 šv. franků, kdežto na 31.000 Kč musel by vynaložiti asi 3000 šv. franků; žalovaný prý chtěl, aby půjčka se upsala u rak. uh. banky ve Vídni, a jen po ubezpečení, že místo upsání je lhostejným, dal souhlas k úpisu půjčky prostřednictvím žalobkyně, která tedy dnešní situací je sama vinna. Mimo to dle bankovních zvyklostí měla žalující banka, než přepsala lombardní dluh na český účet, vyzvati žalovaného, aby tento dluh zaplatil. Procesní soud první stolice žalobě vyhověl. **D ů v o d y:** Námitky žalované strany, která i do výše zažalovanému nároku neodporuje, nejsou důvodny. Předem se podotýká, že smlouva St. Germainská, která ostatně netýká se Švýcar, nebyla dosud vyhlášena a že tedy její ustanovení nemají pro soud závaznosti zákonné. Také z ustanovení vládního nařízení ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 sb. z. a nelze pro tento případ, kde žalovaný je švýcarským státním občanem a ve Švýcarech bydlí, ničeho dovozovati, neboť nařízení to týká se jen republiky Rakouské a Československé a nelze je jako ustanovení výjimečně vykládati způsobem rozšiřujícím. Ve věci samé strana žalovaná směřuje dvojitý nárok z titrů válečných půjček a povinnost ku zaplacení dluhu čistě soukromoprávního. Pravda, že dosud zákonem upraveno nebylo a je nejisto, zdali, v jaké výši a v jaké měně budou žalovanému honorovány jeho titry válečných půjček. Avšak to by bylo nejistým i v tom případě, kdyby na půjčky ty nebyl ničeho dlužen; nelze však pokud není zákonného ustanovení po této stránce, přesunovati nebezpečí nejistoty na osobu třetí, která na příkaz žalovaného koupila proň válečné půjčky, nebo-li která mu na tento účel půjčila peníze nebo půjčila je již na hotové, opatřené titry. Jde o soukromou půjčku banky straně žalované a uplatnění půjčky té není zastaveno ani nějakým příročím ani jinými zákonnými ustanoveními; odložen je pouze nárok strany žalované

z půjček proti státu a pouze snad tehdy, kdyby strana žalovaná byla na titry dlužna něco rovněž vydateli půjček samému, mohla by se s úspěchem brániti. I její námitka, že je žaloba předčasnou proto, že svaz bank se usnesl nevymáhati lombardních půjček ukázala se lichou, neboť dle zprávy bankovního úřadu (svazu československých bank) nebylo smluveno mezi »Svazem«, nýbrž jen mezi deseti bankami a stálou delegací svazů majitelů válečných půjček pro Čsl. republiku, že do konce roku 1921, nebudou lombardní dlužníci upomínáni a žalováni, avšak pouze ti dlužníci, kteří jsou příslušníky republiky Československé, proto netýká se to žalovaného, třeba že žalující banka je skutečně mezi oněmi deseti bankami. Ani námitce, že je žaloba proti dobrým mravům, nelze přisvědčiti. Otázku, odporuje-li nějaká smlouva dobrým mravům, dlužno řešiti dle poměrů v čase uzavření smlouvy, co následuje později, nemá již vlivu na platnost smlouvy. Že by smlouva bývala s toho hlediska hned původně neplatnou, proti dobrým mravům, žalovaný netvrdil; vyzněla-li spekulace s koupí ukládacího papíru později v neprospěch žalovaného, musí si to přičísti sám právě tak, jako by v opačném případě všecken prospěch z toho připadal jemu; osoby třetí, peníze půjčivší a nemající z toho kromě úroků zisku, nemohou se osudy této spekulace s ukládacím papírem týkati. Konečně se dodává, že ani tvrzené přemlouvání, aby žalovaný upsal půjčku nikoliv ve Vídni, nýbrž u žalující banky, nemění na věci ničeho, neboť jednak bylo tehdy skutečně lhostejným, kde se upíše, a konečně pohnutky, z kterých se žalovaný rozhodl pro tu neb onu banku, jsou naprosto bezvýznamnými. **O d v o l a c í s o u d** rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalovaný tvrdil již v první stoličce, že výslovně žádal, aby válečná půjčka byla pro něho upsána u rak. uh. banky ve Vídni, a teprv, když byl odpůrkyní ubezpečen, že to jest jedno, kde se upíše, dal souhlas k tomu, by se to provedlo u žalobkyně. Kdyby tomu bylo tak, byla by ovšem žalobkyně tím převzala ručení za výsledek a byla by práva z toho, pak-li to stejné nebylo, ovšem jen tehdy, pakliže věděla neb aspoň při péči řádného obchodníka, ze které vždy práva jest, věděti mohla, že to stejné není. Avšak právě tuto vědomost, pokud se týče zanedbání povinné péče jí žalovaný nevytýká, tím méně, aby výtku tu skutkově opodstatnil, jak by nutně třeba bylo, nýbrž vubec o tuto otázku se nestará. Bylo by to také dle obecně známého tehdejšího stavu věci marno. Jak sám v dovolání udává, šlo o pátou válečnou půjčku, tehdejší se však ještě nevědělo, že Rakousko-Uhersko bude rozbořeno, naopak, ať mohlo objektivně o výsledku války a jeho následcích hádáno býti všelijak v kruzích, jimž náleží žalobkyně, živeno bylo přesvědčení Rakousku příznivé. Než kdyby i na krásně žalobkyně se zánikem Rakouska byla měla při řádné hospodářské péči počítati, nemohla nikterak předvídati, že to stejné nebude, kde se půjčka upíše, neboť rozdíl, — pokud jde o poměr stran, kde jde o to, že by byl žalovaný, kdyby byl obchod učinil ve Vídni, platil nyní zapůjčené peníze v korunách rakouských a ne československých — nastal teprv rozlukou měny začátkem března 1919, kdy Čs. republika proveda okol-

kovací akci, ale to vše, jak se měnové poměry utváří, při uzavření smlouvy, o níž jde, předvídati nebylo lze. Najisto naopak obě strany byly přesvědčeny, že půjčka je dobrá, že to tedy dobře dopadne, sice jinak byly by obchod neuzavíraly. Co se týče mírové smlouvy St. Germainské, jsou nižší stolice na omylu, majíce za to, že se na Švýcarsy nevztahuje a, nebyvši u nás posud vyhlášena, neplatí ještě, neboť právě čl. 205, jenž jedná o válečných půjčkách, vztahuje se některými předpisy na příslušníky všech států, tedy i na švýcarské, zejména odstavec pátý, a když odvolací soud vydával svůj rozsudek, (20. března 1922), byla smlouva ta již dávno vyhlášena, vyšedši ve sbírce zákonů a nařízení v částce, vydané dne 31. prosince 1921, takže dávno měla platnost i soukromoprávní a vubec vnitrostátní, ne pouze mezinárodní, již nabyta již ratifikací, uloženou dne 16. července 1920. Ale nelze seznati, co by z ustanovení čl. 205, zejména z odstavce druhého, na nějž se odvolává, a jenž praví, že cenné papíry, okolkované dle předpisu odstavce prvního budou zaměněny za osvědčení a vzaty z oběhu, čísla jejich pak že budou zaslána komisi reparační, pro žalovaného bylo získáno: nejdeť tu vůbec o to, kdo a co má platiti z válečných půjček, nýbrž o to, že žalovaný platiti má žalobkyni zápůjčku, kterou od ní obdržel, ovšem k nákupu válečných půjček. Tu jest odvolání na čl. 205 mírové smlouvy vůbec bezpředmětné, neboť tento se soukromoprávních zápůjček vůbec netýká. K vůli úplnosti sluší odkázati na zákon ze dne 30. června 1922, čís. 207 sb. z. a n., dle něhož vyrovnání pohledávek a závazků vzniklých v korunách rak. uh. mezi věřiteli nebo dlužníky našimi a cizími provede se zvláštním ústavem, jenž pak vládním nařízením ze dne 7. srpna 1922, čís. 269 sb. z. a n., zřízen byl, s tím, že působnost jeho bude později přesněji vymezena podle (budoucích) státních úmluv. Že to však vše žalobě a rozsudku na takový dluh nepřekáží, plyne jasně z ustanovení § 6 (3) zákona, dle něhož v l á d a může naříditi přerušení sporů a exekuci pro pohledávky a závazky pod zákon spadající. Z toho nejlépe patrno, že dluh nejen soudně žalován a vymáhán býti může, nýbrž také, že žaloba není předčasnou, jak by žalovaný ze smlouvy St. Germainské rád vyvodil, řka, že není posud rozhodnuto, v jaké měně dluhy toho druhu spláceti jest.

Čís. 1958.

K rukojemství, jež bylo uzavřeno u provozování obchodní živnosti, nevyžaduje se písemné formy.

(Rozh. ze dne 31. října 1922, Rv II 246/22.)

Žalovaný zaručil se žalující firmě ústně za svého bratra, že zaplatí kupní cenu za dodané zboží. Ježto kupní cena nebyla zaplácena, domáhala se jí žalobkyně na žalovaném ručiteli. Soudy všech tří stolic žalobě vyhověly; Nejvyšší soud z těchto

d ů v o d ů:

Žalující přijala rukojemství žalovaného za dluh, pocházející z provozování její obchodní živnosti, dala si je zřídití. Rukojemství mělo sloužiti